

Centenáriumon

Ma: ünnepi tanácsülés

Szépvölgyi Zoltán beszéde

(Folytatás az 1. oldalról.)

körében üljük meg, s hogy minden okunk megvan a jövőt illető bizakodásra.

— Büszkék vagyunk arra, hogy az európai béke és biztonság kialakításában nemzetünk és városunk is szerepet játszik, hogy e témáról folyó értekezletsorozat előkészítésében a szocialista országok egyik fontos kezdeményező lépése *Budapesti Felhívás* néven került be a nemzetközi politikai köztudatba.

Városunk lakossága mindig internacionalista szellemen reagál a világ eseményeire, éberem és öntudatosan tiltakozik az imperialista kalandorpolitika és bármely népet érő igazságtalanságok ellen.

Jóleső érzés hivatkozunk fővárosunk nemzetközi

kapcsolatainak kiemelkedő eseményere: az európai fővárosok vezetőinek tavaly őszi budapesti találkozója, amely az első ilyen összejövetel volt és szerény hozzájárulást jelentett az európai béke és biztonság ügyéhez, a fővárosok közötti kapcsolatok és együttműködés kiszélesítéséhez.

— Budapest két világháborút vésztelt át. A második világháborúban a fasiszták a várost lerombolták, kirabolták. Mórhetetlen szenvedést és hatalmas kárt okoztak. Budapest a saját tapasztalatából is tudja, mit jelent a háborús pusztítás és milyen nagy kincs a béke. Súlyos gondoktól terhelt örökséget kaptunk a múlttól.

De a város elmúlt száz évéből 28 év már a miénk. A felszabadult Magyarország fővárosában negyedszázada a mi kezünk épít.

Ha összehasonlítjuk a második világháború előtti Budapestet a maival, ki kell mondanunk, hogy a feudál-kapitalista Magyarország 72 év alatt nem tett annyit az ember javára, mint amennyit a felszabadult nép elvégzett e 28 esztendő során. A tárgyilagosságot követeli ennek kimondását. Természetesen, tisztelettel adózunk mindazok emlékének, akik a maguk korában a haladás hívei voltak, akik 100 évvel ezelőtt az egységes Budapestet kiharcolták, világvárosra fejlődésének útját megálmodták. Elődeink városrendezési koncepciójáról még akkor is elismeréssel emlékezünk, ha jól látjuk annak osztálykorlátait. Ami érték munkájuk nyomán létrejött, azt magunkénak valljuk. Így a XIX. század végén kiépült Népköztársaság útját és a Nagykörutat, számos középületet, a millenniumi földalatti vasutat, a csodálatos Duna-parti panoráma kialakítását.

Nem véletlen az sem, hogy a lerombolt hidakat eredeti formájukban, vagy az eredeti formát megközelítő, modern kivitelben építettük újjá, mert ezek a hidak a maguk idejében nemcsak nagyszerű technikai alkotások voltak, de városunk szépségéhez is nagyban hozzájárultak.

— Elődeink erőfeszítéseit és érdemeit a város kialakításában nem feledjük. De nem feledhetjük azt sem, hogy kik és mekkora árat fizettek mindezért. Nem feledhetjük, hogy a belvárosi paloták pompája, a budai villanegyedek és a Várhegy szépsége mögött a régi Budapest jellemző építkezési stílusát, gyakorlatát a bérkaszárnyák levegőtlen udvari egyszobás lakásai, a kiterjedt nyomornegyedek jelentették. 1939-ben a budapesti házak több mint felében nem volt vízvezeték, a lakások nagyobbik hányadában nem volt gáz, sőt, egy részükben még a villany is ismeretlen volt. Az összlakosság negyede hatod-heted magával élt 20–25 négyzetméternyi lakóterületen. Az a két szó, amelyre ma döbbenően figyelünk fel, amikor József Attila Hazám című versét halljuk: „háltak az uccán” — 1937-ben megszokott látványt jelölt.

— A felszabadult Budapest 28 éve még emberöl-

tőben számítva sem nagy idő, mégis egy sor olyan emlékre utalhatunk a változások kapcsán, amelyek a mai fiatalok számára szinte legendás messzeségben ködlenek. Hol van már a fővárost egykor oly mélyen sújtó munkanélküliség, az éhezés, a nyomor, a létbizonytalanság?

Megszűnt a főváros népét tizedelő tüdőbaj, s elmúlt az az idő is, amikor a budapestiek tízezei nem juthattak orvoshoz, kórházhoz.

Tehetséges munkásgyerekek nem tanulhattak tovább, mert anyagi és politikai okok miatt nem volt helyük a költséges középiskolákban és a felsőoktatási intézményekben. A kultúra és a művészet forrásai: az oktatási intézmények, a színházak, az opera, a koncerttermek, a képtárak, a könyvtárak és a múzeumok ma már nem a vagyonos vagy a szűk szellemi elit kiváltsága többé. Az elmúlt negyedszázad nagy eredménye, hogy a művelt tömegek központja lett fővárosunk. Ezt igazolja, hogy Budapest tizenöt évnél idősebb állampolgár az általános iskolánál magasabb végzettséggel rendelkezik. Az általános iskolát végzetek 95 százaléka tovább tanul. Az egyetemi vagy főiskolai végzettségük aránya a 24 éven felüli lakosságnak 6,5 százaléka.

— Ezek a szellemi és társadalmi változások ugyan nem városförténeti jellegűek, mégis a legfontosabbak fővárosunk további sorsában.

Hazánk legnagyobb sorsfordulóját, városunk újjászületésének dátumát jelentette a Szovjetunió győzelmes harcának eredménye: felszabadulásunk. Ez teremtette meg számunkra a szocialista felemelkedés korszakának kezdetét. Hála és örök tisztelet azoknak a szovjet harcosoknak, akik életüket és vérüket áldozták hazánk és Budapest felszabadításáért. Budapest nevében ebben az ünnepi órában őszinte köszönetünket fejezzük ki a szovjet népnek és dicső hadseregének azért a testvéri támogatásért, amelylyel felszabadulásunk után a nehézségek és nélkülözések napjaiban a várost s lakóit segítették.

(Lapzártakor Szépvölgyi Zoltán beszédét mondja.)

Esti Hírlap

POLITIKAI NAPILAP

Kitüntetések a centenáriumon

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa — mint erről tegnapi számunkban beszámoltunk — a főváros szocialista építésében hosszabb időn át végzett kiemelkedő munkájukért, valamint a centenáriumi évforduló méltó megünneplésének megszervezéséért a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetés tizenöt személynek adományozta.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa

a Munka Érdemrend
ezüst fokozata

kitüntetés adományozta:

Aczél Kovács Tamásnak, az Esti Hírlap főmunkatársának, Benkő Tibornak, a Pamutnyomóipari Vállalat pártbizottsága titkárnak, Besz Lajosnak, a Fővárosi Köztisztasági Hivatal szállítómunkásának, Dobozy Lászlónak, a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium főelőadójának, a Budapest V. kerületi Tanács tagjának, id. Gáspár Istvánnak, az Ut- és Vasúttépítő Vállalat aszfaltfőzőjének, Györfi Jenőnek, a Fővárosi 504. számú Gyógyszertár vezetőjének, Halupka János nyugdíjasnak, körzeti alapszervezeti párttitkárnak, dr. Horváth Miklósnak, a budapesti Arany János Általános Iskola és Gimnázium szakfelügyelőjének, Kiss Sándornak, a Magyar Acéllágyár kőművesének, Klausz Sebestyénnek, a 43. számú Állami Építőipari Vállalat panelszerelőjének, Komlós Bélának, a Munkásörsgye Budapesti Parancsnoksága csoportvezetőjének, Kovács Gézának, a Nyugdíjnyújtó Igazgatóság osztályvezetőjének, Lévai Imrénének, a Magyar Honvédelmi Szövetség Budapesti Vezetősége alosztályvezetőjének, Okulenszki Lászlónak, a Középterület-építő Vállalat betonozó szerkezet-építőjének, Orsányi Istvánnak, a Budapesti Lakásépítő Vállalat kőművesének, Rózahegyi Györgynek, a MAV Táv- és Biztosító Berendezés Éptérségi Főnökség lakatos munkavezetőjének, Szűcs Istvánnak, a Budapesti Közlekedési Vállalat villamoskocsi-vezetőjének, Urbanovszky Albertnek, az MSZMP Budapest X. kerületi Bizottsága munkatársának, Vészi Lászlónak, a Szakszervezetek Budapesti Tanácsa társadalombiztosítási munkabizottsága vezetőjének, Zsilla Józsefnének, az MSZMP Budapest XV. kerületi Bizottsága munkatársának.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa

a Munka Érdemrend
bronz fokozata

kitüntetés adományozta:

Benesik Lászlónak, a Budapesti Tejipari Vállalat pasztőrözőjének, Bokros Vilmosnak, a KISZ Budapesti Bizottsága

osztályvezetőjének, Derzsi Ottónak, a Hazafias Népfőrdő Budapesti Bizottsága főelőadó-jának, Farkas Istvánnak, a Fővárosi Tanács VB főelőadó-jának, Hantos Annának, a Budapest Vas utcai csecsemőotthon vezető gondozójának, Karsai Zoltánnak, a Chinoin Gyógyszer- és Vegyszereti Termékek Gyára villanyserelő szakmunkásának, Kiss Dénesnek, a Ganz Villamosági Művek szerelőjének, Kovács Imrénének, a Ganz-MÁVAG Mozdony-, Vagon- és Gépgyár géplakatosának, Kovács Sándornak, a Fővárosi 2. számú Építőipari Vállalat kőművesének, Kozma Baláznak, a Budapesti Hűs-ipari Vállalat szakmunkásának, F. Nagy Imrénének, a Budapesti Rendőrfőkapitányság közlekedérendszerte forgalomirányítójának, Nagy Károlynak, a Fővárosi Kertészeti Vállalat kertészének, Ruskó Andrásnak, a Budapest XIII. kerületi Ingatlankezelő Vállalat bádógos szakmunkásának Szobota Erzsébetnek, a Budapest II. kerületi Tanács VB csoportvezetőjének, Szűcs Sándornak, a Budapest III. kerületi Tanács vb. főelőadó-jának.